

Van: Zuidelijke Rekenkamer

Verzonden: maandag 15 juli 2024

Aan: STATENGRIFFIE <STATENGRIFFIE@brabant.nl>

Onderwerp: Jaarstukken 2023

Geachte griffie,

Bijgevoegd ter informatie van PS de definitieve jaarstukken 2023 van de ZRK, zoals vastgesteld door het bestuur.

In het voorjaar zijn de concept jaarstukken besproken met de commissie Sturen en Verantwoorden. De definitieve stukken bevatten geen wijzigingen.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groeten,

Officemanager

John F. Kennedylaan 2

5612 AB Eindhoven

www.zuidelijkerekenkamer.nl

Jaarrekening 2023

Zuidelijke Rekenkamer

Eindhoven

10 april 2024

Inhoudsopgave

Jaarrekening

Balans per 31 december 2023	1
Overzicht van baten en lasten over 2023	3
Toelichting op de balans en het overzicht van baten en lasten over 2023	4

<i>Overige gegevens</i>	10
--------------------------------	----

Balans per 31 December 2023

		31 december 2023		31 december 2022	
ACTIVA	Ref.	€	€	€	€
<u>Vaste activa</u>					
Materiële vaste activa	1.		1.220		4.148
<u>Uloppende activa</u>					
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.		36.584		67.310
Liquide middelen	3.		201.519		187.075
Overlopende activa	4.		391		15.551
			<u>239.714</u>		<u>274.084</u>

		<u>31 december 2023</u>		<u>31 december 2022</u>	
PASSIVA	Ref.	€	€	€	€
<u>Eigen vermogen</u>	5.				
Algemene reserve		53.746		53.746	
Gerealiseerd resultaat		(58.086)		-	
<i>Totaal eigen vermogen</i>		<u>(4.340)</u>		<u>53.746</u>	
<u>Voorzieningen</u>	6.		-		-
<u>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>	7.				
Overige schulden		244.054		220.338	
		<u>239.714</u>		<u>274.084</u>	

Overzicht van Baten en Lasten over 2023

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	Ref.	€	€	€
Baten				
Bijdragen provincies	6.	686.000	686.000	660.000
Lasten				
Kosten Bureau	7.	558.141	524.361	516.843
Kosten Bestuur	8.	50.845	51.818	49.035
Afschrijvingen materiële vaste activa	9.	2.928	-	2.928
Overige lasten	10.	132.723	109.332	136.448
Som der lasten		744.637	685.511	705.254
Financiële baten en lasten		551	-	-
Gerealiseerd resultaat		(58.086)	489	(45.254)

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

De Zuidelijke Rekenkamer is feitelijk en statutair gevestigd op John F. Kennedylaan 2, 5612 AB te Eindhoven en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 58959785.

Algemene toelichting

De activiteiten van de Zuidelijke Rekenkamer bestaan voornamelijk uit het onderzoeken van de doeltreffendheid, de doelmatigheid en de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Noord-Brabant en Limburg.

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de gemeenschappelijke regeling.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Waardering van activa en passiva alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden opgenomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgelerateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt.

De waarderingsgrondslagen per onderdeel van de balans en het overzicht baten en lasten worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Algemene grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid.

Dat betekent dat:

- de rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties;
- de financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat.

Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader dat door het bestuur is vastgesteld. Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de Kadernota Rechtmatigheid 2023 geldt wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschijdingen van baten, onderschijdingen van lasten en onderschijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het bestuur zijn gemeld. Ten aanzien van het M&O criterium geldt dat dat organisatie verantwoordelijk is voor het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV. Dit betekent dat:

- een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 7.450) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- een rapporteringstolerantie van € 745 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Toelichting op de balans en het overzicht baten en lasten

Materiele vaste activa

Alle materiele vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van het algemeen bestuur. Reserves worden onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra het algemeen bestuur aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een besluit van het algemeen bestuur genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde van de voor de afwikkeling van de voorziening naar verwachting noodzakelijke uitgaven.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige lasten

Lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Toelichting op de balans en overzicht baten en lasten

1. Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa worden als volgt weergegeven:

	<u>Inventaris</u>
	€
Boekwaarde per 1 januari 2023	<u>4.148</u>
Mutaties	
Afschrijvingen	<u>-2.928</u>
Saldo mutaties	<u>-2.928</u>
Boekwaarde per 31 december 2023	<u>1.220</u>

Het afschrijvingspercentage van de inventaris bedraagt 33,33%.

Vlottende activa

2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>		
Nog te ontvangen bedragen Provincie Noord-Brabant	18.292	33.246
Nog te ontvangen bedragen Provincie Limburg	18.292	33.246
Debiteuren	-	818
	<u>36.584</u>	<u>67.310</u>

3. Liquide middelen

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Betaalrekening ABN-AMRO	142.868	128.975
Spaarrekening ABN-AMRO	<u>58.651</u>	<u>58.100</u>
	<u>201.519</u>	<u>187.075</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Zuidelijke Rekenkamer.

4. Overlopende activa

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	391	15.551
	<u>391</u>	<u>15.551</u>

Vaste Passiva

5. Eigen vermogen

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Algemene reserve	53.746	99.000
Gerealiseerd resultaat	(58.086)	(45.254)
	<u>(4.340)</u>	<u>53.746</u>

6. Voorzieningen

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Overige voorzieningen	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

De voorziening is in 2022 vrijgevallen.

7. Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Crediteuren	1.929	179.415
Nog te ontvangen facturen Provincie Noord-Brabant	143.469	-
Vooruit ontvangen bedragen	90.000	-
Overige nog te betalen kosten	8.656	40.923
	<u>244.054</u>	<u>220.338</u>

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

De Zuidelijke rekenkamer is een huurovereenkomst aangegaan inzake een kantoorruimte die onderdeel uitmaakt van het pand gelegen aan de John F. Kennedylaan 2 te Eindhoven. De huurprijs over 2023 bedraagt € 37.726. Het huurcontract is in december 2023 verlengd en heeft een looptijd van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2029. Na het verstrijken van deze periode wordt de huurovereenkomst per 1 januari 2030 verlengd met vijf jaar. Beëindiging van de overeenkomst vindt plaats door opzegging tegen het einde van de huurperiode met inachtneming van een opzegtermijn van ten minste twaalf maanden.

De huurprijs over 2024, conform vigerende huurovereenkomst, bedraagt € 36.265. De nieuwe huurprijs per 1 januari 2025 bedraagt € 31.540 op jaarbasis, exclusief servicekosten.

6. Bijdragen provincies

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
Bijdrage provincie Noord-Brabant	343.000	343.000	330.000
Bijdrage provincie Limburg	343.000	343.000	330.000
	<u>686.000</u>	<u>686.000</u>	<u>660.000</u>

7. Kosten Bureau

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
Salariskosten bureau (inclusief werkgeversdeel)	536.333	500.409	512.336
Opleiding / training	8.550	10.280	3.357
Overige personeelskosten bureau	559	308	755
Reis- en verblijfskosten bureau	12.699	13.364	2.233
Mutatie overige voorzieningen	0	0	-1.838
	<u>558.141</u>	<u>524.361</u>	<u>516.843</u>

Gemiddeld aantal werknemers:

Gedurende het boekjaar 2023 waren gemiddeld 6 werknemers werkzaam (5,3 fte).

8. Kosten bestuur

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
Vergoedingen bestuur	49.492	49.968	47.693
Reis- en verblijfskosten bestuur	883	1.747	1.313
Overige kosten bestuur	470	103	29
	<u>50.845</u>	<u>51.818</u>	<u>49.035</u>

9. Afschrijvingen materiële vaste activa

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
Afschrijvingen	2.928	-	2.928
	<u>2.928</u>	<u>-</u>	<u>2.928</u>

10. Overige lasten

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
Inhuur (incl. accountantskosten)	32.209	26.728	46.583
Huisvestingskosten	58.054	54.334	46.593
Publiciteit & communicatie	15.158	2.570	12.943
Kantoorkosten	24.733	20.560	28.344
Algemene kosten	2.569	5.140	1.985
	<u>132.723</u>	<u>109.332</u>	<u>136.448</u>

11. Financiële baten en lasten

	2023	Begroting 2023	2022
	€	€	€
Rentebaten	551	-	-
	<u>551</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid van de directeur-secretaris

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Voor het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, zijn een drietal rechtmatigheidscriteria van toepassing. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht de directeur-secretaris toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het bestuur vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 7.450.

Bevinding

De directeur-secretaris verklaart dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties voldoen aan het voorwaarden- en het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. Vanwege een begrotingsoverschrijding wordt niet voldaan aan het begrotingscriterium. Voor het totaal van de rechtmatigheidscriteria geldt:

Begrotingscriterium	
Overschrijding van begrote lasten op totaalniveau, die passen binnen beleidskaders van het bestuur, tijdig zijn gemeld aan het bestuur en adequaat zijn toegelicht in de jaarrekening.	€ 59.126
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ 59.126
Voorwaardencriterium	
Geen onrechtmatigheden die betrekking hebben op de (wettelijke) eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheers-handelingen.	€ 0
M&O criterium	
Geen onrechtmatigheden die betrekking hebben op de juistheid en volledigheid van de gegevens en kunnen leiden tot misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving.	€ 0
Totaal van onrechtmatigheden	€ 59.126

Vanwege de aard van de geconstateerde onrechtmatigheid is het opnemen van aanvullende informatie over de financiële rechtmatigheid in de paragraaf bedrijfsvoering op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV niet noodzakelijk geacht.

Normering topinkomens

De Zuidelijke Rekenkamer valt niet onder de reikwijdte van de Wet normering topinkomens (WNT) vanwege de beperkte rechtspersoonlijkheid. Gedetailleerde informatie over de vergoedingen aan het bestuur en het salaris van de directeur-secretaris zijn daarom niet opgenomen in dit jaarverslag. Wel wil de rekenkamer melden dat de hoogte van de beloningen van bestuur en directeur-secretaris ruimschoots vallen binnen de grenzen van de WNT, wat samenhangt met de koppeling aan het functiehuis en de beloningen van de provincie Noord-Brabant. Dit laatste is ook vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling van de Zuidelijke Rekenkamer (artikelen 7 en 8).

Overige gegevens

Statutaire regeling inzake de resultaatsbestemming

In de statuten zijn geen regels opgenomen inzake de resultaatbestemming.

Resultaatbestemming

Het bestuur stelt voor om het resultaat over 2023 ad € 58.086 (negatief) te onttrekken aan de algemene reserve.

Jaarverslag 2023

vastgesteld door bestuur ZRK

Deel 1: Verslag van werkzaamheden

Deel 2: Jaarrekening

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Deel 1: Verslag van werkzaamheden	4
1 Jaaroverzicht 2023.....	5
2 Toelichting op werkzaamheden in 2023	6
2.1 Gepubliceerde onderzoeken.....	6
2.2 Werk in uitvoering.....	8
2.3 Overige werkzaamheden	9
3 Wat hebben we bereikt in 2023?	10
3.1 PS ondersteunen in kaderstellende en controlerende rol.....	10
3.2 Doorwerking in besluitvorming en uitvoering.....	10
3.3 Aandacht in de media	11
4 Onze organisatie in 2023	13
5 Toelichting op de jaarrekening 2023.....	15
Deel 2: Jaarrekening 2023	17

Voorwoord

In dit verslag van werkzaamheden legt de Zuidelijke Rekenkamer verantwoording af over de onderzoeken en overige activiteiten die in 2023 zijn uitgevoerd. Voor beide provincies is onderzoek uitgevoerd naar de energietransitie en is onderzoek gestart naar de drinkwatervoorziening. Voor Noord-Brabant is daarnaast onderzoek uitgevoerd naar de investeringsfondsen, voor Limburg naar drie specifieke investeringsprojecten. Dit laatste onderzoek kwam in de plaats van voorgenomen onderzoek naar subsidies, gelet op eigen onderzoek van het college van Gedeputeerde Staten (GS) van Limburg naar dit onderwerp en de actualiteit rond een aantal specifieke dossiers.

Op 15 maart 2023 waren er verkiezingen voor Provinciale Staten (PS). De rekenkamer heeft in beide provincies deel genomen aan de introductieprogramma's voor nieuwe Statenleden. Bijzonder in Limburg was de prominente plaats die de uitkomsten van de meta-evaluatie integriteit van de rekenkamer kregen in de overdracht naar de nieuwe Staten, waarbij de aanbevelingen terugkomen in de voortgangsrapportages van het werkplan bestuurscultuur die het college van GS met regelmaat sturen naar PS.

In het najaar van 2023 heeft de rekenkamer in commissies van beide Staten gesproken over haar werkprogramma voor 2024 en de wijze van onderlinge afstemming. Op dit laatste punt zijn alternatieven aan bod gekomen voor de programmaraad, in het verlengde van de uitkomsten van de evaluatie van de Zuidelijke Rekenkamer die begin 2023 is opgeleverd. De rekenkamer hoopt met een aantal aanpassingen in de structuur op een verdieping van de samenwerking met beide Staten in de komende periode. De eerste ervaringen rond het opstellen van het werkprogramma van 2024 heeft de rekenkamer daarbij als positief ervaren.

Het concept van het jaarverslag is besproken met beide Staten op 22 maart 2024.

Prof. dr. M.J.M. (Marc) Vermeulen
Voorzitter

Dr. N.A.C. (Ard) Schilder
Directeur-secretaris

Deel 1: Verslag van werkzaamheden

1 Jaaroverzicht 2023

Het jaar 2023 is gestart met de afronding van twee uit 2022 stammende onderzoeken. Als eerste heeft de rekenkamer in januari de rapporten van de meta-evaluatie integriteit Limburg gepubliceerd, gevolgd door presentaties en besprekingen met PS Limburg in januari en februari. Daarna volgde in juli 2023 de publicatie van de rapporten van het onderzoek Investeringsfondsen Noord-Brabant dat in december 2022 was gestart. Het totaalbeeld van de in 2023 uitgevoerde onderzoeken en activiteiten is als volgt:

Tabel 1 In 2023 uitgevoerde onderzoeken en activiteiten

Doorlopende onderzoeken uit 2022	Publicatie/behandeling
VTH Limburg	Behandeling in PS januari 2023
Meta-evaluatie integriteit Limburg	Publicatie januari 2023
Investeringsfondsen Noord-Brabant	Publicatie juli 2023
In het werkprogramma 2023 geplande onderzoeken	Publicatie
Voortgang energietransitie Noord-Brabant	November 2023
Voortgang energietransitie Limburg	November 2023
Drinkwater Noord-Brabant	Gestart november 2023
Drinkwater Limburg	Gestart januari 2024
Subsidies Limburg	Niet gestart
Niet in het werkprogramma 2023 geplande onderzoeken	
Investerings Limburg (i.p.v. onderzoek subsidies)	Gestart mei 2023, rapport van bevindingen vastgesteld 15 januari 2024, publicatie voorjaar 2024
Overige werkzaamheden in 2023	
Bijdragen introductieprogramma nieuwe Statenleden Limburg en Noord-Brabant	
Vernieuwing website	
Implementatie uitkomsten evaluatie Zuidelijke Rekenkamer	
Bestuursvergaderingen	
Jaarverslag	
Begroting	
Afstemming werkprogramma 2024 in commissies Limburg en Noord-Brabant	
Reguliere afstemming met griffies en provinciale organisaties	
Uitwisseling en intervisie met andere rekenkamers	

2 Toelichting op werkzaamheden in 2023

In dit hoofdstuk lichten we de uitgevoerde onderzoeken en activiteiten van 2023 verder toe. We maken daarbij onderscheid naar:

- In 2023 gepubliceerde onderzoeken (paragraaf 2.1)
- Onderzoeken die eind 2023 nog in uitvoering waren (paragraaf 2.2)
- Overige werkzaamheden (paragraaf 2.3)

2.1 Gepubliceerde onderzoeken

Meta-evaluatie integriteit (provincie Limburg)

In de loop van 2022 is de rekenkamer gestart met een meta-evaluatie naar integriteit in de provincie Limburg. Dit naar aanleiding van verschillende integriteitsonderzoeken in de voorafgaande jaren. Met de meta-evaluatie heeft de rekenkamer een reflectie willen geven op het geheel: wat zijn rode draden uit al deze onderzoeken, wat zijn overkomsten en verschillen, welke stappen zijn inmiddels gezet en wat is belangrijk te borgen voor de komende periode?

De uitkomsten van het onderzoek zijn in januari 2023 gepubliceerd. In het bijbehorende bestuurlijk rapport en rapport van bevindingen gaat de rekenkamer in op het belang van de morele naast de juridische benadering van integriteit, tegenwicht en tegenspraak, transparantie en verantwoording en bestuurlijk voorbeeldgedrag. Op deze hoofdthema's worden conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan. Naast deze inhoudelijke conclusies en aanbevelingen bevat het rapport van de rekenkamer ook nog enkele conclusies en aanbevelingen over het doen van integriteitsonderzoek.

In januari en februari 2023 zijn de rapporten van de rekenkamer gepresenteerd en uitgebreid besproken in bijeenkomsten van PS. GS en PS hebben de aanbevelingen van de rekenkamer overgenomen en vertaald in concrete toezeggingen en initiatieven. Daartoe behoorde het meenemen van de uitkomsten in de overdracht naar de nieuwe bestuursperiode.

Investeringsfondsen Noord-Brabant (provincie Noord-Brabant)

Voor de provincie Noord-Brabant zijn investeringsfondsen een belangrijk instrument om haar ambities te bereiken. Er is veel geld voor beschikbaar gesteld (circa € 500 miljoen). Het beheer en de uitvoering van de investeringsfondsen is op afstand geplaatst bij verbonden partijen. Deze besluiten over de inzet van de financiële middelen. De rekenkamer heeft onderzocht wat dit betekent voor de rol van PS: hoe en waarover worden zij geïnformeerd, hoe kunnen zij bijsturen en hoe hebben PS zelf geprobeerd te sturen?

Het onderzoek bestond uit twee delen en resulteerde ook in twee onderzoeksrapporten. Als eerste is een beschrijvend onderzoek uitgevoerd om PS te voorzien van basisinformatie over investeringsfondsen. Vervolgens is een oordelend onderzoek uitgevoerd naar de sturings- en verantwoordingsinformatie over de investeringsfondsen aan PS. Dit betreft een vervolgonderzoek op ons eerdere onderzoek naar de informatievoorziening over investeringsfondsen uit 2017. Het eerste deel van het onderzoek heeft geleid

tot een achtergronddocument, dat kan dienen als naslagwerk wanneer besluiten over fondsen aan de orde zijn. Oorspronkelijk was het doel dit kort na de verkiezingen van maart 2023 te publiceren, maar in overleg met de provincie is besloten dit later te doen, in combinatie met het oordelende onderzoek. Beide rapporten zijn uiteindelijk op 14 juli 2023 gepubliceerd. Hierbij speelde mee dat de formatie in Noord-Brabant tot september 2023 heeft geduurd.

Het achtergronddocument bevat feitelijke en beschrijvende informatie over de fondsen, waarbij wordt ingegaan op:

- Technische vragen, zoals: wat is een fonds eigenlijk, wat is een revolverend fonds, wat is een investeringsfonds?
- Juridisch bestuurlijke grondslagen: wat zijn relevante kaders en regels, welke bevoegdheden hebben PS, wat zijn algemene aandachtspunten?
- Welke investeringsfondsen kent Noord-Brabant, wat zijn hun achtergronden, oorspronkelijke doelstellingen, wat houden ze in en wat is de huidige stand van zaken van deze investeringsfondsen?

Het achtergronddocument is digitaal zo opgebouwd, dat makkelijk kan worden genavigeerd tussen de verschillende onderdelen en lagen van informatie. Dit is gedaan in afstemming met enkele Statenleden en een externe vormgever.

In een apart rapport heeft de rekenkamer een oordeel gegeven over de kwaliteit van de informatie aan PS over de investeringsfondsen. Dit rapport omvat zowel het bestuurlijk rapport als het rapport van bevindingen en is ook vormgegeven in een interactief document. De conclusie van de rekenkamer was dat op onderdelen vooruitgang is geboekt sinds 2017, maar dat ook nog ruimte is voor verdere verbeteringen voor meer houvast voor PS. Informatie is nog niet altijd duidelijk, volledig, consistent (tussen verschillende rapportages) genoeg om de voortgang goed te kunnen monitoren en evalueren.

Voortgang energietransitie (provincie Noord-Brabant en Limburg)

Het onderzoek naar de energietransitie is deels een vervolg op onderzoek dat de Zuidelijke Rekenkamer in 2018 heeft uitgevoerd met de andere provinciale rekenkamers. Sinds 2018 hebben zich belangrijke ontwikkelingen voorgedaan, zoals de gascrisis als gevolg van de oorlog in Oekraïne en het fenomeen 'netcongestie', waardoor er wachtrijen zijn voor aansluitingen op het elektriciteitsnet. In het Nederlandse Klimaatakkoord (2019) zijn afspraken gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen in 2030 terug te dringen en het demissionaire kabinet Rutte IV heeft deze klimaatambities nog verder opgeschroefd. Alles bij elkaar voldoende reden voor de Zuidelijke Rekenkamer om in 2023 opnieuw onderzoek te doen naar dit onderwerp, nu specifiek en diepgaander voor de provincies Noord-Brabant en Limburg.

Naast een vervolg op het onderzoek uit 2018, heeft de rekenkamer gekeken naar de realisatie van provinciale doelstellingen anno 2023 en de verwachtingen voor de komende jaren, de invulling van de regierol in RES-verband en mogelijkheden om als provincie te sturen. Zowel Noord-Brabant als Limburg hebben volgens de rekenkamer sinds 2018 goede stappen gezet bij het in beeld brengen van de voortgang van de energietransitie. Limburg heeft in het beleid gekozen voor een meer eigen koers ten

opzichte van landelijke en internationale doelstellingen. Op onderdelen behoort Limburg daarmee in de achterhoede van de energietransitie, maar de eigen koers wordt wel goed gecommuniceerd naar PS. Noord-Brabant is daarentegen meer ambitieus in het beleid en gaat soms nog verder dan landelijke doelstellingen. Volgens de rekenkamer is de provincie nu echter onvoldoende op koers om de eigen ambities en doelstellingen tijdig te realiseren.

Volgens de rekenkamer kunnen beide provincies een steviger regierol pakken in RES-verband en in het voeren van energieplanologie. Daarvoor hebben de provincies ook de instrumenten, nu gaat het erom die te durven inzetten.

2.2 Werk in uitvoering

Investerings Limburg (provincie Limburg)

Begin 2023 heeft het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer besloten het eerder gekozen onderwerp subsidies voor Limburg te vervangen door een onderzoek naar drie investeringsprojecten: Brightlands Campus Greenport Venlo, Mijnwater en Maastricht Aachen Airport (MAA). Rond de drie genoemde investeringsprojecten werden PS geconfronteerd met tegenvallers en besluitvorming onder druk. De rekenkamer zag hierin patronen, die zijn vertaald naar een onderzoek dat is gestart in het voorjaar van 2023. Publicatie van de rapporten volgt begin 2024.

De investeringen die de rekenkamer onderzoekt bedragen bij elkaar zo'n 190 miljoen euro voor de komende jaren. Het doel van het rekenkameronderzoek is om PS in staat te stellen om de komende jaren zo goed mogelijk grip te hebben op deze investeringen. Om dit te bereiken richt het onderzoek zich op het risicomanagement (waaronder de governance) en de informatievoorziening aan PS.

Drinkwater (provincie Noord-Brabant en Limburg)

In het najaar van 2023 is de rekenkamer gestart met onderzoek naar drinkwater. Na oriënterende gesprekken en werkzaamheden is de startnotitie opgesteld, die in november 2023 is gepubliceerd. Daarin geeft de rekenkamer onder andere aan wat de aanleiding en doelstelling zijn van het onderzoek. Aanleiding vormen actuele ontwikkelingen die duidelijk maken dat voldoende beschikbaarheid van kwalitatief goed drinkwater niet meer vanzelfsprekend is. Doel van het onderzoek is om (PS) zicht te geven op de stand van zaken en ontwikkelingen met betrekking tot de beschikbaarheid van voldoende en schoon drinkwater in de provincies Noord-Brabant en Limburg en de wijze waarop beide provincies invulling geven aan hun rollen en verantwoordelijkheden.

Rekening houdend met andere lopende onderzoeken is gestart met de uitvoering van het onderzoek voor Noord-Brabant. De opzet van het onderzoek in Limburg is hetzelfde, maar de uitvoering daarvan is in januari 2024 ter hand genomen.

2.3 Overige werkzaamheden

Naast de onderzoeken heeft de rekenkamer in 2023 reguliere werkzaamheden uitgevoerd rond de eigen organisatie en hebben een aantal bijzondere activiteiten plaatsgevonden. In de onderstaande paragrafen lichten wij deze toe.

Bijzondere activiteiten in 2023

Na de verkiezingen voor PS in maart 2023 heeft de rekenkamer in beide provincies bijdragen geleverd aan het introductieprogramma voor nieuwe Statenleden. Een bestuurslid en de directeur-secretaris hebben op 14 april jl. (ochtend Limburg, middag Noord-Brabant) een presentatie gegeven over het werk van de rekenkamer en de beoogde meerwaarde daarvan voor het werk van PS. Na de presentatie was er gelegenheid in te gaan op vragen van Statenleden.

Voorafgaand aan de bijeenkomsten met nieuwe Statenleden, heeft de rekenkamer haar vernieuwde website gelanceerd. Vernieuwing was nodig vanwege een aantal inhoudelijke en technische eisen. De site is makkelijker toegankelijk en doorzoekbaar gemaakt.

Een laatste bijzondere activiteit in 2023 was het bespreken van de betekenis van de evaluatie van de rekenkamer die begin 2023 is opgeleverd. In algemene zin komt uit de evaluatie een positief beeld naar voren over het functioneren van de rekenkamer, waarbij werk is gemaakt van aanbevelingen uit de tussenevaluatie die in het voorjaar van 2020 is opgeleverd. Resterende aandachtspunt betreft de interactie tussen de rekenkamer en PS en de rol van de programmaraad daarin. Dit heeft geleid tot een aantal gesprekken in beide provincies in het najaar van 2023, die moeten leiden tot definitieve besluitvorming in de eerste helft van 2024.

Reguliere activiteiten in 2023

Naast de hierboven genoemde bijzondere activiteiten heeft de rekenkamer een aantal reguliere activiteiten uitgevoerd:

- Maandelijks zijn er vergaderingen van het bestuur van de rekenkamer, waarin de voortgang van onderzoeken wordt besproken en relevante ontwikkelingen binnen en buiten de rekenkamer.
- De rekenkamer kent een eigen jaarverslag en begroting, die respectievelijk in het begin van 2023 en voorjaar van 2023 zijn opgesteld. Na afstemming met PS van beide provincies zijn deze vastgesteld door het bestuur van de rekenkamer, binnen de meerjarige kaders die daarvoor gelden.
- In het najaar van 2023 heeft de rekenkamer het werkprogramma voor 2024 opgesteld, dat is besproken in de Controlecommissie van de provincie Limburg en de Commissie Sturen en Verantwoorden van de provincie Noord-Brabant.
- Met beide provincies is regulier overlegd op ambtelijk niveau over de voortgang van de onderzoeken bij zowel rekenkamers als de provincies zelf.
- Tot slot zijn er regelmatig bijeenkomsten en activiteiten met de rekenkamers van de andere provincies geweest en de rekenkamer van gemeenten in Limburg en Noord-Brabant. Dit zowel op bestuurlijk niveau als tussen de onderzoekers van de genoemde rekenkamers.

3 Wat hebben we bereikt in 2023?

De Zuidelijke Rekenkamer heeft als taak het vergroten van de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde beleid van de provincies Limburg en Noord-Brabant. Deze taak is geborgd in de provinciewet en leidraad voor de rekenkamer in het beoordelen van de eigen effectiviteit. In lijn met de wettelijke taak is de rekenkamer daarbij gericht op het versterken van de kaderstellende en controlerende rol van PS.

3.1 PS ondersteunen in kaderstellende en controlerende rol

Een maatstaf voor de eigen effectiviteit is of de onderwerpen die de rekenkamer kiest gedragen worden door PS en hen ondersteunen in de uitvoering van hun rol. Ook al waren de onderzoeken die in 2023 zijn uitgevoerd grotendeels gekozen door de 'oude' Provinciale Staten, de wijze waarop deze zijn besproken bevestigen voor de rekenkamer de relevantie van de onderwerpen:

- De begin 2023 door de rekenkamer opgeleverde meta-evaluatie integriteit voor Limburg, heeft zowel bij de 'oude' als 'nieuwe' Staten veel aandacht gekregen en heeft een belangrijke rol gekregen in het introductieprogramma.
- Voor beide provincies is onderzoek gedaan naar de energietransitie. De uitkomsten daarvan zijn gepresenteerd tijdens een themabijeenkomst op 1 december 2023 in PS Noord-Brabant. Dat leidde tot veel vragen om toelichting en informatie, die voor de rekenkamer duidelijk maakte dat het onderwerp leeft. Door PS Limburg zijn door verschillende fracties schriftelijke vragen gesteld naar aanleiding van het onderzoek, die in bijeenkomsten in 2024 verder zullen worden besproken.
- Het onderzoek Investeringsfondsen Noord-Brabant is gepresenteerd en besproken tijdens een themabijeenkomst met PS op 1 december 2023. Statenleden lieten merken het onderzoek van de rekenkamer te waarderen, omdat het zicht geeft op het belang van fondsen en de stand van zaken. Daarbij uitten Statenleden de wens om in de toekomst meer zicht en grip te krijgen op (deze) fondsen.
- Het onderzoek Investerings Limburg is de rekenkamer gestart op basis van actuele ontwikkelingen en vragen van leden van PS. Door drie voor PS actuele en belangrijke casussen (Brightlands Campus Greenport Venlo, Mijwater, MAA) te onderzoeken, vertrouwt de rekenkamer erop dat Statenleden met de uitkomsten hun rol bij deze en andere investeringsprojecten goed of beter kunnen vervullen.

3.2 Doorwerking in besluitvorming en uitvoering

Een andere graadmeter voor de effectiviteit van de rekenkamer is of de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer worden overgenomen door PS en GS en invloed hebben op het beleid van beide provincies. In onderstaand overzicht is opgenomen welke besluiten zijn genomen t.a.v. de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer en welke doorwerking al is te zien. Ten aanzien van de doorwerking is nog het onderzoek Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) voor Limburg opgenomen, dat eind 2022 is gepubliceerd, maar pas begin 2023 is besproken en behandeld in PS.

Tabel 2 Behandeling en doorwerking onderzoeken

Onderzoek	Behandeling in PS	Doorwerking
VTH Limburg	- 27-01-2023 Commissie RLN - 10-02-2023 Behandeling in PS	- PS besluiten alle aanbevelingen aan PS over te nemen en GS te verzoeken alle aanbevelingen die aan hen gericht zijn over te nemen. - GS hebben alle aanbevelingen voor GS overgenomen. - In het coalitieakkoord is vastgelegd structureel extra financiële middelen uit te trekken voor de versterking van VTH.. -
Meta-evaluatie integriteit Limburg	- 27-01-2023 Presentatie uitkomsten in besloten sessie met leden van commissie FEB - 03-02-2023 Bespreking uitkomsten in extra vergadering commissie FEB - 10-02-2023 Bespreking in PS	- GS nemen alle aanbevelingen voor GS over en willen deze vertalen in het werkplan bestuurscultuur. - PS nemen alle aanbevelingen aan PS over en verzoeken om goede overdracht van de uitkomsten naar de nieuwe PS.
Investeringsfondsen Noord-Brabant	- 01-12-2023 Themadag PS informierend in thema Bestuur en Financiën - 19-01-2024 Themadag PS oordeelsvormend in thema Bestuur en Financiën - 02-02-2024 Bespreking in PS	- Presentatie en uitgebreide bespreking van uitkomsten. - Rapport doorgeleid naar oordeelsvormende bijeenkomst voor PS in januari 2024 en (beperkt) bespreekstuk begin februari 2024.
Energietransitie Noord-Brabant	- 01-12-2023 Themadag PS	- Presentatie en uitgebreide bespreking van uitkomsten. - Rapport doorgeleid naar oordeelsvormende bijeenkomst voor PS in januari 2024 en (uitgebreid) bespreekstuk begin februari 2024.

3.3 Aandacht in de media

De rekenkamer wil onderzoeken doen met maatschappelijke relevantie en daar breed verantwoording over afleggen. Aandacht in de media voor de onderzoeken van de rekenkamer zijn daarvoor een graadmeter. Onderstaand een overzicht van de berichten die in 2023 zijn verschenen in de media over onderzoeken van de rekenkamer.

Tabel 3 Zuidelijke rekenkamer in de media

Datum	Onderzoek	Hyperlink
24-01-2023	De politiek moet zorgen voor inzicht in investeringen via LEF	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20230124_96037500
25-01-2023	Rekenkamer pleit voor onafhankelijk integriteitsbureau	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20230125_95286995
25-01-2023	Limburg op goede weg, maar integriteitsaanpak kan beter	https://www.nrc.nl/nieuws/2023/01/25/limburg-op-de-goede-weg-maar-integriteitsaanpak-kan-beter-a4155229
26-01-2023	Zuidelijke Rekenkamer: stel onafhankelijk integriteitsbureau in	https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/advies-aan-limburg-stel-onafhankelijk-integriteitsbureau
26-01-2023	Omgevingsdiensten krijgen meer body	https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/hefboom-en-breekijzer-voor-omgevingsdiensten
27-01-2023	Bestuurders moeten zich afvragen of hun handelen juist is	https://www.trouw.nl/binnenland/bestuurders-in-limburg-moeten-vaker-zich-afvragen-of-hun-handelen-moreel-juist-is~bb4c4878/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F
03-02-2023	Statencommissie over aanpak integriteit	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20230203_95092069
03-02-2023	Provincie neemt aanbevelingen integriteit over	https://www.1limburg.nl/nieuws/2129390/provincie-neemt-aanbevelingen-integriteit-over
10-02-2023	Gouverneur bezig met uitwerken van plan onafhankelijk integriteitsbureau	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20230210_95099112
10-02-2023	Waarschuwing gedeputeerde over handhaving milieu bij bedrijven:	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20230210_93841384
19-07-2023	Aankondiging meldpunt foute bestuurscultuur en integriteit	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20230719_93031196
08-08-2023	Aanpak van droogte in Peelregio ligt gevoelig	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20230808_95405973
23-08-2023	Provincie behandelt meldingen integriteit niet opnieuw	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20230823_93952539
07-09-2023	Strengere controle provincie op afvalverwerkende bedrijven	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20230906_96578316
03-11-2023	Megastrafzaak tegen vijf chemische bedrijven	https://www.volkskrant.nl/columns-van-de-dag/het-grote-belang-van-de-megastrafzaak-tegen-vijf-chemische-bedrijven~b2966f26/
05-11-2023	Discussie over wijze van milieutoezicht en handhaving	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20231105_97283251
07-11-2023	Rechtszaak betekent brevet van onvermogen voor provincie	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20231107_94546836
07-11-2023	Toezicht schiet al jaren ernstig tekort	https://www.limburger.nl/cnt/dmf20231107_96207469
10-11-2023	Limburg wil gezondheidsonderzoek naar Chemelot	https://nos.nl/artikel/2497399-limburg-wil-gezondheidsonderzoek-naar-chemelot
17-11-2023	Rekenkamer ziet Limburg achterlopen in energietransitie	https://www.1limburg.nl/nieuws/2330079/rekenkamer-ziet-limburg-achterlopen-in-de-energietransitie
17-11-2023	Rekenkamer ziet Limburg achterlopen in energietransitie	https://www.ad.nl/maastricht/rekenkamer-ziet-limburg-achterlopen-in-de-energietransitie-provincie-in-de-achterhoede~a0e0718c/
17-11-2023	Limburg in achterhoede naar duurzame energie	https://m.limburger.nl/cnt/dmf20231117_94056691
18-11-2023	Brabant leunt nog te zwaar op fossiele brandstoffen	https://www.pzc.nl/breda/brabant-leunt-nog-te-zwaar-op-fossiele-brandstoffen-doelen-duurzame-energie-onhaalbaar~a0e42282/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F&cb=7593ab5a095d676cb503a03f20813c64&auth_rd=1

4 Onze organisatie in 2023

Bestuur

De Zuidelijke Rekenkamer heeft een collegiaal bestuur. De leden van het bestuur worden voor de duur van zes jaar benoemd door Provinciale Staten van de provincies Noord-Brabant en Limburg.

Het bestuur bestond in 2023 uit:

M.J.M. (Marc) Vermeulen (voorzitter)

P.J.L. (Nellie) Verbugt (plaatsvervangend voorzitter)

H.H. (Herman) Sietsma (lid)

Het rooster van aftreden van het bestuur is als volgt:

Bestuurders	Datum benoeming	Duur	Einddatum periode 1	Einddatum periode 2	Functie
Dhr. prof. dr. M.J.M. Vermeulen	07-02-2014	6 jaar	07-02-2020		Bestuurslid
	15-07-2016		07-02-2020	07-02-2026	Voorzitter, herbenoemd 29-6-2020
Drs. P.J. Verbugt	01-01-2015	6 jaar	01-01-2021		Bestuurslid
	15-07-2016		01-01-2021	01-01-2027	Vicevoorzitter, herbenoemd 11-12-2020
Drs. H.H. Sietsma MPA	05-02-2016	6 jaar	05-02-2022	05-02-2028	Bestuurslid, herbenoemd 17-12-2021

Op onze website is een actuele lijst van bezoldigde en onbezoldigde (neven)functies van de leden van het bestuur te vinden.

In 2023 hebben 11 bestuursvergaderingen plaatsgevonden. Daarnaast hebben bestuursleden in 2023 bilaterale gesprekken gevoerd met de Commissarissen van de Koning en individuele gedeputeerden en zijn door hen presentaties in PS gegeven:

- Met de Commissaris van de Koning van Limburg in het kader van de meta-evaluatie integriteit;
- Met de Commissaris van de Koning van Noord-Brabant over het voorgenomen onderzoek naar drinkwater (n.a.v. reactie op het werkprogramma);
- Met de portefeuillehouder energie Noord-Brabant in het kader van het onderzoek energietransitie;
- Presentatie in PS Limburg over de meta-evaluatie integriteit;
- Presentaties in Noord-Brabant in het kader van de onderzoeken investeringsfondsen en energietransitie;
- Presentaties in PS van beide provincies over het voorgenomen werkprogramma voor 2024.

Bureau

Voor de uitvoering van haar werkzaamheden beschikt de rekenkamer over een eigen bureau. Het bureau kende in 2023 de volgende samenstelling (in alfabetische volgorde):

G.T.M. (Monique) Baas Becking (officemanager)
J.C.M. (Jeroen) Barte (onderzoeker)
W.J.C. (Carlo) van den Berg (onderzoeker)
A.G.M. (Astrid) Matheeuwsen (onderzoeker)
N.A.C. (Ard) Schilder (directeur-secretaris)
E.L.J. (Erik) Schurer (onderzoeker)

5 Toelichting op de jaarrekening 2023

Algemeen beeld jaarrekening 2023

De Zuidelijke Rekenkamer heeft over 2023 een tekort gerealiseerd van afgerond € 58.100,-. Dit tekort bedraagt 8% van de begroting over datzelfde jaar. De reserve van ZRK bij aanvang van 2023 bedroeg € 53.700,- (zie jaarrekening 2022). Dit betekent dat ZRK na verwerking van het tekort over 2023 geen reserve meer heeft en eindigt met een negatief eigen vermogen van € 4.300,-.

Het tekort over 2023 is hoger dan zich in de loop van 2023 liet aanzien, wat is veroorzaakt door kostenstijgingen, waarvan de precieze omvang pas in het najaar van 2023 duidelijk werd. Een groot deel daarvan (ruim tweederde) was niet beïnvloedbaar voor de rekenkamer. Onderverdeeld naar de vier grootste overschrijdingen – die samen 90% van het totale tekort uitmaken – is het beeld als volgt:

Post	Overschrijding (t.o.v. begroting, afgerond op € 100,-)	Aandeel post in overschrijding (% afgerond op hele getallen)
Niet beïnvloedbaar		
Salarissen	€ 36.000,-	62%
Huisvesting	€ 3.700,-	6%
Beïnvloedbaar		
Publiciteit & communicatie	€ 12.600,-	22%
Inhuur	€ 5.500,-	9%
Totale overschrijding 2023	€ 58.100,-	100%

Toelichting

Salarissen

Voor deze post geldt het volgende:

- ZRK betaalt de medewerkers van het bureau (directeur-secretaris, onderzoekers, officemanager) conform de CAO voor provincies. Qua functiewaardering hanteert de ZRK het functiehuis van de provincie Noord-Brabant. De uitbetaling van salarissen vindt plaats via de provincie Noord-Brabant.
- In de samenstelling van de rekenkamer hebben zich in 2023 geen wijzigingen of bijzonderheden (zoals vacatures of langdurige afwezigheid) voorgedaan.
- De provincie Noord-Brabant declareert per kwartaal achteraf de salariskosten. In 2023 zijn daarin ook verwerkt een aantal wijzigingen in de cao's met terugwerkende kracht. Dit bemoeilijkt voor ZRK het goed kunnen voorspellen van de precieze uitgaven op deze post.
- De werkelijke stijging die zich na het opstellen van de begroting voor 2023 in voorjaar 2022 heeft voorgedaan betreft drie componenten, die medio 2022 in IPO-verband zijn afgesproken in de cao's:
 - o Met terugwerkende kracht tot 1 januari 2022 zijn functieschalen structureel verhoogd met

€75,- bruto per maand op basis van een fulltime dienstverband

- 1 juli 2022 zijn salarissen met 3% verhoogd.
- 1 januari 2023 salarissen met nog eens 4% verhoogd
- Bovengenoemde ontwikkelingen kon de rekenkamer niet voorzien in het voorjaar van 2022, toen de begroting voor 2023 werd opgesteld. De ontwikkelingen leidde er al toe dan in 2022 een tekort op de post salarissen ontstond voor de rekenkamer van € 12.800,-. Dit is toen incidenteel opgevangen door een beroep te doen op de reserve die de rekenkamer nog had. Dit tekort werkt echter door in de daarop volgende jaren, omdat de begroting wordt geïndexeerd op de begroting van 2022, niet de realisatie over 2022).
- Samenvattend: belangrijkste oorzaken van de overschrijding op salarissen zijn de hoger dan voorziene stijging van cao lonen in 2022 en 2023, waarvan de gevolgen pas in het najaar van 2023 precies inzichtelijk werden voor ZRK.

Huisvestingskosten

Belangrijkste verklaring voor de overschrijding op deze post is een veel hoger dan verwachte stijging die eind 2022 bekend werd gemaakt door de verhuurder van 14,53%. Dit vanwege gestegen energiekosten. Dit was nog niet bekend bij het opstellen van de begroting voor 2023 in het voorjaar van 2022.

Publiciteit & communicatie

Voor deze post geldt:

- De overschrijding wordt met name veroorzaakt door de vernieuwing van de website van ZRK. Dit was na ruim vijf jaar nodig vanwege o.a. andere wettelijke eisen t.a.v. toegankelijkheid. In totaal is hiervoor uitgegeven € 23.640,-.
- Deze (incidentele) kosten voor de vernieuwing van de website zijn voor de helft in 2022 gedaan, de andere helft is betaald in 2023.
- De rekenkamer heeft voor de bovengenoemde incidentele inhaalslag van de website geen extra middelen gevraagd aan beide provincies, vanwege de nog aanwezige reserve. In 2017/2018 zijn bij de vorige ronde daar wel extra middelen voor gevraagd, die toen incidenteel ook zijn toegekend (2 keer € 30.000,-). Achteraf gezien had de rekenkamer wellicht ook voor de slag in 2022/2023 extra middelen moeten aanvragen.

Inhuur

Belangrijkste reden dat deze post iets hoger is dan voorzien is het besluit van het bestuur medio 2022 om de vernieuwingslag te maken in de opmaak van rapporten. Dit vraagt wel extra inzet van een vormgever.

Deel 2: Jaarrekening 2023